	ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ АҚПАРАТ МИНИСТРЛІГІ ТЕМІРБЕК ЖҮРГЕНОВ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ӨНЕР АКАДЕМИЯСЫ	Пр 017-11.06-2026 30.04.2026 ж.
	Бағдарлама Нормативтік құжат түрі	Бет 1-20

«БЕКІТЕМІН»
Темірбек Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясы қабылдау комиссиясының төрағасының у.м.а.
______________Ш. Ергөбек
(2026 жылғы «30» «сәуір»
№10 Ғылыми кеңес хаттамасы)

6В02192 «АКТЕРЛІК ӨНЕР» БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ БОЙЫНША 2026-2027 ОҚУ ЖЫЛЫНЫҢ ТАЛАПКЕРЛЕРГЕ АРНАЛҒАН ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ЕМТИХАНДАРДЫҢ БАҒДАРЛАМАСЫ

Алматы, 2026 ж.

Құрастырушы:

Кажнабиева Б.А. – «Актер шеберлігі және режиссура» кафедрасының меңгерушісі м.а;

Карамолдаева Д.О. – «Музыкалық театр» кафедрасының меңгерушісі;

Жұмаш А.Ы. – «Сахна тілі» кафедрасының меңгерушісі;

Шанкибаева А.Б. – «Сахна пластикасы және дене тәрбиесі» кафедрасының меңгерушісі.

«Актер шеберлігі және режиссура» кафедрасының мәжілісінде қарастырылды
«_3_» сәуір 2026 жыл №_9_ хаттама
«Актер шеберлігі және режиссура» кафедрасының
меңгерушісі ________________ Кажнабиева Б.А.

«Музыкалық театр» кафедрасының мәжілісінде қарастырылды
«_3_» сәуір 2026 жыл №_9_ хаттама
«Музыкалық театр» кафедрасының
меңгерушісі ________________ Карамолдаева Д.О.

«Сахна тілі» кафедрасының мәжілісінде қарастырылды
«_3_» сәуір 2026 жыл №_9_ хаттама
«Сахна тілі» кафедрасының
меңгерушісі ________________ Жұмаш А.Ы.

«Сахна пластикасы және дене тәрбиесі» кафедрасының мәжілісінде қарастырылды
«_3_» сәуір 2026 жыл №_9_ хаттама
«Сахна пластикасы және дене тәрбиесі» кафедрасының
меңгерушісі ________________ Шанкибаева А.Б.

«Театр өнері» факультетінің Академиялық сапа кеңесінде бекітілді
«_9_» сәуір 2026 жыл №_9_ хаттама
Факультеттің АСК төрайымы ________________ Бельжанова К.А.

КЕЛІСІЛДІ:
«Театр өнері»
факультетінің деканы м.а. ________________ Сарыбай М.Е.

6В02192 – «АКТЕРЛІК ӨНЕР» білім беру бағдарламасы
«ДРАМА ТЕАТРЫ ЖӘНЕ КИНО АРТИСІ»
білім беру бағдарламасының бейіні
(қазақ тобы)

1. Емтихан өткізудің мақсаты мен міндеттері

Қабылдау емтиханының мақсаты – талапкерлердің бейіндік пәндер бойынша білімін, іскерлігін, шығармашылық әлеуетін анықтау, сондай-ақ актер мамандығын меңгеруге бейімділігін айқындау.

Қабылдау емтиханының міндеттері:

- талапкерлердің тәжірибелік даярлық деңгейін бағалау;
- актерлік қабілеттерін, бейнелі ойлауын, импровизация жасау дағдыларын, сахнадағы еркіндік сезімін, көркемдік интуициясын, байқампаздығын, эстетикалық талғамын, стиль сезімін және көркем шығарманы түсіну деңгейін анықтау;
- ән айту диапазонын, музыкалық есту қабілетінің деңгейін, музыкалық жадысын, интонация тазалығы мен дикциясын анықтау;
- қимыл-қозғалыс координациясының деңгейін, музыкалық екпін-ырғақты сезінуін, реакциясы мен зейінін анықтау;
- талапкерлердің жалпы дайындық деңгейін және олардың актерлік шеберлікке қойылатын талаптарға сәйкестігін анықтау.

2. Шығармашылық емтихандар

1. Актер шеберлігі және сахна тілі;
2. Вокал және би.

I-шығармашылық емтихан
Актер шеберлігі және сахна тілі

Талапкер өзінің шығармашылық қиялы мен жеке ойына негізделген этюд орындауы тиіс, сондай-ақ ұсынылған шартты жағдайларда импровизациялық этюд орындауға дайын болуы қажет. Этюд орындау барысында талапкердің импровизация жасау қабілеті, сахналық тапқырлығы және шығармашылық реакциясы бағаланады.

Талапкер өз таңдауы бойынша әртүрлі әдеби жанрдағы шығармаларды жатқа оқуы тиіс: проза, өлең, мысал, сатиралық немесе юморлық шығарма.

Талапкер автор ойын, шығарманың мазмұны мен көркемдік мәнерлілігін тыңдаушыға жеткізе білуі қажет. Әр мәтінді орындау анық дикциясымен, сауатты сөйлеуімен және сахналық мәнерлілігімен ерекшеленуі тиіс.

***Проза (үзіндіні жатқа оқу)**

Талапкер келесі авторлардың прозалық шығармаларынан үзінді дайындай алады:
М.Әуезов, Ғ.Мүсірепов, Ә.Кекілбаев, С.Мұқанов, Қ.Жұмаділов, Д.Исабеков, М.Мағауин, О.Бөкей, И. Бунин, Ф. Достоевский, Л. Толстой, И. Тургенев, А. Куприн, М. Горький, А. Чехов, Н. Гоголь, И. Шмелёв, В. Гаршин, Э. Хемингуэй, Ф. Фицджеральд, Ф. Кафка, Э. Ремарк, Антуан де Сент-Экзюпери. т. б.

*** Поэзия (жатқа оқу)**

Талапкер келесі авторлардың өлеңдерін оқи алады:
А.Құнанбаев, М.Өтемісов, М.Жұмабаев, С.Торайғыров, М.Мақатаев, Ұ.Есдәулетов, Б.Жақып, А. Пушкин, М. Лермонтов, Ф. Тютчев, А. Фет, Н. Некрасов, А. Блок, А. Ахматова, М. Цветаева, С. Есенин, В. Маяковский, Б. Окуджава, Ю. Левитанский, А. Вознесенский, Б. Ахмадулина, Р. Рождественский, Е. Евтушенко, И. Бродский т. б.

***Мысал, сатира, фельетон (жатқа оқу)**

Талапкер келесі авторлардың шығармаларын дайындай алады:
С.Дөнентаев, А.Тоқмағанбетов, О.Әубәкіров, Қ.Ілиясов, Т.Кенеев, Ә.Несин, И.Крылов (Абай немесе А.Байтұрсынов аудармасы), К.Әмірбеков, С. Михалков, Д. Бедный және т. б.;

* Этюд өмірлік жағдайды бейнелейтін, логикалық басталуы, дамуы және аяқталуы бар шағын сахналық оқиға түрінде құрылуы тиіс. Этюд адам немесе жануарлардың мінез-құлқы мен пластикалық ерекшеліктеріне негізделуі мүмкін.

* Пародия (әзіл, сатира, шарж, ирония) – жатқа орындау.

* мәнерлілігі, дауыс тембрі және әуенділігі.

Талапкерлердің жалпы дайындық деңгейін анықтау мақсатында театр, кино, музыка, хореография, бейнелеу өнері және әдебиет сияқты өнер түрлеріне қатысты сұрақтар бойынша әңгімелесу өткізіледі.

II -шығармашылық емтихан
Би және вокал

Талапкер бір вокалдық шығарма және би орындауы тиіс:

1. Вокалдық шығарма (қазақ халық әні, ретро-ән және т.б.) – талапкердің таңдауы бойынша.
2. Би (классикалық, халықтық немесе заманауи) – талапкердің таңдауы бойынша.

Вокалдық шығарманы орындау барысында талапкердің музыкалық есту қабілеті, дауыс күші мен тембрі, дауыс диапазоны, интонация тазалығы, орындаушылық музыкалылығы, сондай-ақ дикциялық ерекшеліктері бағаланады.

Міндетті талаптардың бірі – сөйлеу және дауыс аппаратының органикалық кемшіліктерінің болмауы.

Би бойынша емтихан барысында қимыл-қозғалыс координациясы, серпінділігі, екпін-ырғақты сезінуі, реакциясы мен зейіні бағаланады.

Вокалдық шығармалар фортепиано сүйемелдеуімен орындалады.

Концертмейстермен жұмыс және музыкалық материалды келісу қабылдау емтиханына дейінгі консультация барысында жүзеге асырылады.

Музыкалық аспаптарды (домбыра, гитара, фортепиано және т.б.) меңгерген талапкерлер өздеріне өздері сүйемелдей алады. Вокалдық шығарманы фонограмма («минусовка») сүйемелдеуімен орындауға рұқсат етіледі.

3. Ұсынылатын әдебиеттер тізімі
Актерлік шеберлік пәні бойынша:

1. Кнебель, М.О. действенном анализе пьесы и роли [Текст] / М. Кнебель.- М: ГИТИС, 2018.- 216 с. ISBN 978-5-91328-269-9
2. Пансо, В. Труд и талант в творчестве актера [Текст] / Вольдемар Пансо.- М.: ГИТИС, 2013.- 228 с. ISBN 978-5-91328-080-0
3.Театр. Актер. Режиссер [Текст]: краткиий словарь терминов и понятий / сост.Савина А.- СПб: Лань, Планета Музыки, 2018.- 352 с. ISBN 978-5-8114-0952-5
4. Сценическое действие [Текст]: Сборник / Сост. ЛивневД.Г.- М: ГИТИС, 2018.- 178 с. ISBN 978-5-91328-249-1
5. Станиславский, К.С. Работа актера над собой в творческом процессе переживания [Текст]: Дневник ученика / Константин Сергеевич Станиславский.- СПб.: Азбука, Азбука-Аттикус, 2017.- 512 с. ISBN 978-5-389-09549-6
6. Шихматов, Л.М. Сценические этюды [Текст]: Учебное пособие / Л.М. Шихматов, В.К. Львова.- СПб: Лань, Планета Музыки, 2014.- 320 с. ISBN 978-5-8114-1875-2
7. Васильев, Ю.А. Уроки сценической речи: Магия импровизации [Текст]: Учебное пособие / Ю.А. Васильев.- СПб.: СПбГАТИ, 2015.- 280с. ISBN 9787-5-88689-106-5
8. Станиславский, К.С. Работа актера над собой [Текст] / Константин Сергеевич Станиславский.- М: АСТ, 2018.- 480 с. ISBN 978-5-17-405462-5
9. Шестакова, Е. Говори красиво и уверенно [Текст]: Постановка голоса и речи / Евгения Шестакова.- СПб: Питер, 2020.- 192 с. ISBN 978-5-4461-1056-8
9. Бармак, А.А. Семь шагов к театру [Текст] / А.А. Бармак.- М: ГИТИС, 2016.- 246 с. ISBN 978-5-91328-211-8
10. Байсерқұлы М. «Сахна және актер» «Ана тілі» 1993 ж.
11. Рахимов Ә. «Пьесадан қойылымға дейін» «Тарих тағылымы» 2010 ж.

12. Режиссер шеберлігі [Мәтін]: оқу құралы / Әубәкір Рахимов.- Алматы: Т. Жүргенов атындағы ҚҰӨА, 2015.- 278 б. ISBN 978-601-265-210-9

Вокал пәні бойынша:

1.Кожабаев, Б. Сборник репертуарных сочинений для баса [Текст]: сборник / Беймбет Кожабаев.- Алматы: Құрманғазы атындағы Қазақ Ұлттық консерваториясы, 2019.- 354 с.- (рухани жаңғыру). ISBN 979-0-803856-72-0

2.Бөкенов, Б. Тенор дауысты әншілерге арналған оқу-әдістемелік құрал [Мәтін]: хрестоматия / Болатбек Бөкенов.- Алматы: Time New Rooman, 2018.- 89б. ISBN 978-601-209-179-1

3.Қазақстан компазиторының романстар жинағы [Мәтін]: оқу құралы / құраст. Г.Г.Сапаргалиева, Д.З.Уашев және т.б.- Алматы: Мерей, 2016.- 104 б. ISBN 979-0-803855-69-3

4.Жабағин, Ж. Вокал өнеріндегі пайдалы қағидалар мен қазақ сазгерлерінің әндері [Мәтін] / Жұмат Жабағин.- Алматы: Т.Жүргенов атын.ҚазҰӨА, 2019.- 73 б. ISBN 978-601-265-343-4

5.Алқоңыр [Мәтін]: Қоңыр дауысты әнші актерлерге арналған концерттік репертуар / құрас.Ж.Жабағин.- Алматы: Т. Жүргенов атындағы Қазақ Ұлттық өнер Академиясы, 2013.- 210б. ISBN 978-601-265-117-1

4. «Актер шеберлігі» және «Сахна тілі» пәндері бойынша шығармашылық емтихандарды бағалау критерийлері

(«Актер шеберлігі» және «Сахна тілі» пәндері бойынша жиынтық ең жоғары балл – 50 балл).

«Актер шеберлігі» пәні бойынша:

Балл	Дәстүрлі баға	Критерий
23-25	**Өте жақсы (5)**	– актерлік қабілеті айқын көрінеді; – сахналық темпераментінің жоғары деңгейін көрсетеді; – ұсынылған шартты жағдайларда сахналық әрекетті сенімді орындайды, сезім шынайылығы мен эмоциялық шындықты көрсете алады; – сахнадағы ішкі табиғилығымен ерекшеленеді; – импровизация жасау дағдылары жақсы дамыған; – екпін-ырғақты жақсы сезінеді; – шығармашылық дамуға ұмтылысы мен дербестігін көрсетеді.
20-22	**Өте жақсы (5-)**	– актерлік қабілеті жақсы көрінеді; – сахналық темперамент көрсетеді; – сахналық әрекетте сенімділік пен сезім

		шынайылығын танытады; – сахнадағы ішкі табиғилығымен ерекшеленеді; – импровизация жасау дағдылары дамыған; – екпін-ырғақты сезінеді; – шығармашылық дамуға бейімділік танытады.
17-19	**Жақсы (4+)**	– актерлік қабілеті байқалады; – сахналық темперамент көрсетеді; – сахналық әрекетте сенімділік пен сезім шынайылығын танытады; – сахнадағы ішкі табиғилықты көрсете алады; – импровизация жасау дағдылары жеткілікті деңгейде дамыған; – екпін-ырғақты сезінеді; – шығармашылық дамуға қызығушылық танытады.
15-16	**Жақсы (4)**	– актерлік қабілетінің орташа деңгейіне ие; – сахналық темпераментті көрсетуде жекелеген қиындықтар байқалады; – сахналық әрекеттің сенімділігі мен сезім шынайылығын жеткізуде қиындықтар кездеседі; – ішкі табиғилығы жеткілікті деңгейде көрінбейді; – импровизация жасау дағдылары әлсіз дамыған; – екпін-ырғақты сезіну деңгейі жеткіліксіз; – шығармашылық дербестігі әлсіз дамыған.
12-14	**Жақсы (4-)**	– актерлік қабілетінің орташа деңгейіне ие; – сахналық темперамент жеткіліксіз деңгейде көрінеді; – эмоциялық мәнерлілік пен сахналық сенімділікті жеткізуде қиындықтар байқалады; – ішкі табиғилығы әлсіз көрінеді; – импровизация жасау дағдылары жеткіліксіз дамыған; – екіпн-ырғақты сезінуі әлсіз; – шығармашылық белсенділігі жеткіліксіз көрінеді.
10-11	**Қанағаттанарлық (3+)**	– актерлік қабілеті әлсіз көрінеді; – сахналық темперамент жеткілікті дамымаған; – сахналық сенімділік пен сезім шынайылығын көрсетуде елеулі қиындықтар байқалады; – ішкі табиғилығы әлсіз көрінеді; – импровизация жасау дағдылары іс жүзінде жоқ; – екпін-ырғақты сезінуі жеткіліксіз; – шығармашылық икемділігі төмен.
7-9	**Қанағаттанарлық (3)**	– актерлік қабілеті әлсіз дамыған; – сахналық темпераменті іс жүзінде байқалмайды; – сахналық сенімділік пен эмоциялық мәнерлілікті көрсетуі қиын; – ішкі табиғилығы жеткіліксіз байқалады; – импровизация жасау дағдылары іс жүзінде жоқ; – екпін-ырғақты сезінуі әлсіз; – шығармашылық белсенділігі төмен.

3-6	**Қанағаттанарлық (3-)**	– актерлік қабілеті деңгейі өте төмен; – сахналық темпераменті жоқ; – сахналық сенім мен эмоциялық шынайылық байқалмайды; – ішкі табиғилығы жоқ; – импровизация жасауға қабілетсіз; – екпін-ырғақты сезінбейді; – шығармашылық қабілеті өте әлсіз көрінеді.
0-2	**Қанағаттанарлықсыз (2)**	– актерлік қабілеті байқалмайды; – сахнада әрекет ету дағдылары қалыптаспаған; – сахналық сенім мен эмоциялық шынайылық жоқ; – ішкі табиғилық көрінбейді; – импровизация жасауға қабілетсіз; – екпін-ырғақты сезінбейді; – шығармашылық қабілеті байқалмайды.

«Сахна тілі» пәні бойынша:

Балл	Дәстүрлі баға	Критерий
23-25	**Өте жақсы (5)**	- тілі таза, анық, үндестік заңдылықтарды сақтай біледі. - дауыс күші бар және оқып тұрған материалды түсінеді. - ойлау қабілеті жүйрік. - автор ойын, идеялық бағытын жеткізе алды.
20-22	**Өте жақсы (5-)**	- тілі таза, дауысты – дауыссыз дыбыстары анық. - материалды оқу барысында сөз екпінін сақталуын біледі. - шығарманың жанры мен стилін түсінеді. - оқып тұрған шығарманың бастапқы, ортаңғы, соңғы оқиға легін жеткізу барысында кемшіліктер байқалады.
17-19	**Жақсы (4+)**	шығармаларды шынайы түсініп ұғынады. - сөзбен ойдың байланысы жақсы. - жоғары және төменгі регистрлері бар. - материалдың жанры мен стилін, темпо-ритмін сезінеді. - дикция – тіл тазалығы мен дауыс мүмкіндіктерін жеткізу барысында олқылықтары бар.
15-16	**Жақсы (4)**	- сөзбен ойдың байланысы жақсы. - жоғары және төменгі регистрлері бар. - дикция – тіл тазалығы мен дауыс мүмкіндіктерін жеткізу барысында ауыз аппаратында артикуляциялық кемшіліктер орын алады.
12-14	**Жақсы (4-)**	- әр сөзге, әр дыбысқа, тыныс белгілеріне, екпінге баса назар аудара біледі. - сөз саптауында қазақ тілі заңдылықтары сақталды.

		- бірақ шығарманы оқу барысында, негізгі оқиға легінен бастап кетеді де, бастапқы оқиға легі еленбегендіктен қорытынды оқиға легі аша алмаған.
10-11	**Қанағаттанарлық (3+)**	- дем мен дауыс өзара байланыспаған. - орындаған шығармалардағы автордың ұсынған жай жапсарын аша алмады.
7-9	**Қанағаттанарлық (3)**	- шығармаларды оқу барысында үндестік заңдылықтары сақталмады. - ойы мен сөзі ішінара байланыспады. - тілі анық таза емес. - тілінде мүкісі бар.
3-6	**Қанағаттанарлық (3-)**	- дауыс диапазоны жоқ. - үндестік заңдылықтарын сақтай алмады. Дауысы мен сахналық тілі дамымаған. - жақ сүйегі дұрыс орналаспаған.
0-2	**Қанағаттанарлықсыз (2)**	- дауыс күші және таза дикциясы жоқ. - ауыз аппараты дұрыс қалыптаспаған. - есте сақтау қабілеті өте төмен.

«Вокал» және «Би»
пәндері бойынша шығармашылық емтихандарды бағалау критерийлері
(«Вокал» және «Би» пәндері бойынша жиынтық ең жоғары балл – 50 балл).
«Вокал» пәні бойынша:

Балл	Дәстүрлі баға	Критерий
23-25	**Өте жақсы (5)**	- табиғи дауыс тембрі әдемі, анық; - музыкалық естуі қабілеті жоғары; - интонациясы таза; - ырғақты жақсы сезінеді; - әнді еркін, шынайы орындайды; - эмоциялық табиғи жеткізеді, сезімталдығы жеткілікті.
20-22	**Өте жақсы (5-)**	- табиғи дауыс жақсы; - интонация негізінен дұрыс; - ырғақ сезімі бар; - орындауда сенімділік байқалады; - шығарма мазмұнын жеткізуі жақсы.
17-19	**Жақсы (4+)**	- дауыс мүмкіндігі бар, бірақ тембірі толық қалыптаспаған; - интонацияда аздаған қателер бар; - ырғақ сезімі жеткілікті; - орындаудағы сенімділігі жақсы.
15-16	**Жақсы (4)**	- табиғи дауыс күші орташа; - интонация тұрақсыздау; - ырғақта қателіктер кездеседі;

		- орындауда қысылу байқалады.
12-14	**Жақсы (4-)**	- дауыс күші әлсіз, бояуы анықтала қоймаған музыкалық есту қабілеті орташа сезімтал, интонация тұрақты емес.
10-11	**Қанағаттанарлық (3+)**	- музыкалық қабілет орташа; - ырғақ пен интонацияда тұрақсыздық байқалады; орындау сенімсіз; - эмоциялық жеткізу төмен.
7-9	**Қанағаттанарлық (3)**	- табиғи дауыс мүмкіндігі шектеулі; - есту қабілеті нашар; - ән мәтінінде қателіктер бар. - орындау өте қарапайым деңгейде.
3-6	**Қанағаттанарлық (3-)**	- музыкалық есту қабілеті төмен; - интонация таза емес; - шығарма әуені дұрыс емес; - сахналық қысылуы айқын. - ырғақты сезінеді.
0-2	**Қанағаттанарлықсыз (2)**	- музыкалық қабілет байқалмайды; - ән айтуда көптеген қателіктер бар; - эмоциялық сезімталдық байқалмайды.

«Би» пәні бойынша:

Балл	Дәстүрлі баға	Критерий
23-25	**Өте жақсы (5)**	- би-пластикалық дағдыларды көрсету. - қозғалыста еркіндік пен жеңілдікті иемдену. - дененің икемділігін, ритм сезімін және музыкалылықты иелену (музыкалық ритмге сәйкес келу, екпіндер мен фразаларды естуді білу). - қозғалысты үйлестіру қабілетіне ие болу (қол-аяқ, дене үйлесімі), денені басқару дағдыларына ие болу (қозғалыстардың оқшаулануы, дененің бөліктерінің үйлесімі), акробатикалық элементтер. - икемді және эмоционалды көркемдікке ие болу (қозғалыс арқылы образ жасау қабілеті), еркін қозғала білу қабілеті.
20-22	**Өте жақсы (5-)**	- би-пластикалық дағдыларды көрсету. - қозғалыстың еркіндігі мен жеңілдігіне, дененің икемділігіне, ырғақ сезіміне және музыкалылыққа ие болу (музыкалық ырғаққа сәйкес қозғалу, акценттер мен фразаларды ести білме); - Қозғалысты үйлестіру қабілетіне ие болу (қол, аяқ, дене үйлесімі), денені басқару қабілеті (қозғалыстардың жеке болуы, дене бөліктерінің сәйкестігі) - пластикалық және эмоционалды әсерлілікке ие болып, еркін қозғала білу қабілетіне ие болу.

17-19	**Жақсы (4+)**	- би-пластикалық дағдыларды көрсету. - қозғалыс еркіндігіне, ырғақ сезіміне, қозғалысты үйлестіру қабілетіне ие. - денесінің икемділігіне, пластикалық және эмоционалды көркемдікке ие. - еркін билеуге қабілеті бар.
15-16	**Жақсы (4)**	- жақсы би-қимыл дағдыларын көрсетеді. - әуен сезімі мен ырғақ сезіміне ие. - қозғалысты үйлестіруге және дененің икемділігін сақтауға қабілетті. - пластикалық және эмоционалды көркемділікке ие.
12-14	**Жақсы (4-)**	- би-пластикалық дағдыларды көрсету. - әуен сезімі мен ырғақ сезіміне ие. - қимыл-қозғалысты үйлестіру, пластикалық және эмоционалды өрнектілікке ие.
10-11	**Қанағаттанарлық (3+)**	-орташа билеушілік-пластикалық дағдыларын көрсетеді. - ырғақ сезімі орташа. - қозғалыстың үйлесуі әлсіз. - эмоциялары байқалмайды.
7-9	**Қанағаттанарлық (3)**	- абитуриенттің би-пластикалық дағдылары әлсіз. - ритм сезімі ортадан төмен. - қозғалысты үйлестіру нашар. - эмоциялары байқалмайды.
3-6	**Қанағаттанарлық (3-)**	- абитуриентте би-пластикалық дағдылар жоқ. - пластикалық деректер жоқ. - ритм сезімі, қозғалыс үйлестіруі әлсіз. - эмоциялары байқалмайды.
0-2	**Қанағаттанарлықсыз (2)**	- абитуриентте пластикалық деректер жоқ. - ритм сезімі жоқ. - қозғалыс үйлесімділігі жоқ. - эмоциялық көркемдік жоқ.

6В02192 – «АКТЕРЛІК ӨНЕР» білім беру бағдарламасы,
«МУЗЫКАЛЫҚ ТЕАТР АРТИСІ»
білім беру бағдарламасының бейіні
(қазақ тобы)

1. Емтихан өткізудің мақсаты мен міндеттері

Қабылдау емтиханының мақсаты – талапкерлердің бейіндік пәндер бойынша білімін, іскерлігін, шығармашылық әлеуетін анықтау, сондай-ақ актер мамандығын меңгеруге бейімділігін айқындау.

Қабылдау емтиханының міндеттері:

- талапкерлердің тәжірибелік даярлық деңгейін бағалау;
- актерлік қабілеттерін, бейнелі ойлауын, импровизация жасау дағдыларын, сахнадағы еркіндік сезімін, көркемдік интуициясын, байқампаздығын, эстетикалық талғамын, стиль сезімін және көркем шығарманы түсіну деңгейін анықтау;
- ән айту диапазонын, музыкалық есту қабілетінің деңгейін, музыкалық жадысын, интонация тазалығы мен дикциясын анықтау;
- қимыл-қозғалыс координациясының деңгейін, музыкалық екпін-ырғақты сезінуін, реакциясы мен зейінін анықтау;
- талапкерлердің жалпы дайындық деңгейін және олардың актерлік шеберлікке қойылатын талаптарға сәйкестігін анықтау.

2. Шығармашылық емтихандар

1. Актер шеберлігі және сахна тілі;
2. Вокал және би.

І-шығармашылық емтихан
Актер шеберлігі және сахна тілі

Талапкер өзінің шығармашылық қиялы мен жеке ойына негізделген этюд орындауы тиіс, сондай-ақ ұсынылған шартты жағдайларда импровизациялық этюд орындауға дайын болуы қажет. Этюд орындау барысында талапкердің импровизация жасау қабілеті, сахналық тапқырлығы және шығармашылық реакциясы бағаланады.

Талапкер өз таңдауы бойынша әртүрлі әдеби жанрдағы шығармаларды жатқа оқуы тиіс: проза, өлең, мысал, сатиралық немесе юморлық шығарма.

Талапкер автор ойын, шығарманың мазмұны мен көркемдік мәнерлілігін тыңдаушыға жеткізе білуі қажет. Әр мәтінді орындау анық дикциясымен, сауатты сөйлеуімен және сахналық мәнерлілігімен ерекшеленуі тиіс.

***Проза (үзіндіні жатқа оқу)**

Талапкер келесі авторлардың прозалық шығармаларынан үзінді дайындай алады:
М.Әуезов, Ғ.Мүсірепов, Ә.Кекілбаев, С.Мұқанов, Қ.Жұмаділов, Д.Исабеков, М.Мағауин, О.Бөкей, И. Бунин, Ф. Достоевский, Л. Толстой, И. Тургенев, А. Куприн, М. Горький, А. Чехов, Н. Гоголь, И. Шмелёв, В. Гаршин, Э. Хемингуэй, Ф. Фицджеральд, Ф. Кафка, Э. Ремарк, Антуан де Сент-Экзюпери. т. б.

*** Поэзия (жатқа оқу)**

Талапкер келесі авторлардың өлеңдерін оқи алады:
А.Құнанбаев, М.Өтемісов, М.Жұмабаев, С.Торайғыров, М.Мақатаев, Ұ.Есдәулетов, Б.Жақып, А. Пушкин, М. Лермонтов, Ф. Тютчев, А. Фет, Н. Некрасов, А. Блок, А. Ахматова, М. Цветаева, С. Есенин, В. Маяковский, Б. Окуджава, Ю. Левитанский, А. Вознесенский, Б. Ахмадулина, Р. Рождественский, Е. Евтушенко, И. Бродский т. б.

***Мысал, сатира, фельетон (жатқа оқу)**

Талапкер келесі авторлардың шығармаларын дайындай алады:
С.Дөнентаев, А.Тоқмағанбетов, О.Әубәкіров, Қ.Ілиясов, Т.Кенеев, Ә.Несин, И.Крылов (Абай немесе А.Байтұрсынов аудармасы), К.Әмірбеков, С. Михалков, Д. Бедный және т. б.;

* Этюд өмірлік жағдайды бейнелейтін, логикалық басталуы, дамуы және аяқталуы бар шағын сахналық оқиға түрінде құрылуы тиіс. Этюд адам немесе жануарлардың мінез-құлқы мен пластикалық ерекшеліктеріне негізделуі мүмкін.

* Пародия (әзіл, сатира, шарж, ирония) – жатқа орындау.

* мәнерлілігі, дауыс тембрі және әуенділігі.

Талапкерлердің жалпы дайындық деңгейін анықтау мақсатында театр, кино, музыка, хореография, бейнелеу өнері және әдебиет сияқты өнер түрлеріне қатысты сұрақтар бойынша әңгімелесу өткізіледі.

II -шығармашылық емтихан
Вокал және би

Талапкер әртүрлі сипаттағы екі вокалдық шығарма және би орындауы тиіс:

1. Әртүрлі жанрдағы вокалдық шығармалар: халық әні, ретро немесе классикалық ән, қазақстандық және шетелдік композиторлардың шығармалары және т.б. – талапкердің таңдауы бойынша.

2. Би (классикалық, халық немесе заманауи) өз қалаулары бойынша.

Вокалдық шығармаларды орындау барысында талапкердің музыканы есту қабілеті, әншілік дауысының қуаттылығы, дауыс тембрі және диапазоны, интонация тазалығы.

Міндетті талап - сөйлеудің және дауыстың органикалық ақауларының болмауы.

Би – емтиханның бұл кезеңінде талапкердің қимыл координациясы, серпінділігі, екпін-ырғақты сезінуі, реакциясы, зейіні тексеріледі.

Шығарма фортепианоның сүйемелдеуімен орындалады. Концертмейстермен емтиханға дейін, консультация уақытында кездесу жүзеге асырылуы керек.

Домбыра, гитара, фортепиано т.б. аспаптарын меңгере алатындар өздерін сүйемелдей алады.

3. Би (классикалық, халықтық немесе заманауи) – талапкердің таңдауы бойынша.

Вокалдық шығарманы орындау барысында талапкердің музыкалық есту қабілеті, дауыс күші мен тембрі, дауыс диапазоны, интонация тазалығы, орындаушылық музыкалылығы, сондай-ақ дикциялық ерекшеліктері бағаланады.

Міндетті талаптардың бірі – сөйлеу және дауыс аппаратының органикалық кемшіліктерінің болмауы.

Би бойынша емтихан барысында қимыл-қозғалыс координациясы, серпінділігі, екпін-ырғақты сезінуі, реакциясы мен зейіні бағаланады.

Вокалдық шығармалар фортепиано сүйемелдеуімен орындалады.

Концертмейстермен жұмыс және музыкалық материалды келісу қабылдау емтиханына дейінгі консультация барысында жүзеге асырылады.

Музыкалық аспаптарды (домбыра, гитара, фортепиано және т.б.) меңгерген талапкерлер өздеріне өздері сүйемелдей алады. Вокалдық шығарманы фонограмма («минусовка») сүйемелдеуімен орындауға рұқсат етіледі.

3. Ұсынылатын әдебиеттер тізімі

Актерлік шеберлік пәні бойынша:

1. Кнебель, М.О. действенном анализе пьесы и роли [Текст] / М. Кнебель.- М: ГИТИС, 2018.- 216 с.   ISBN 978-5-91328-269-9

2. Пансо, В. Труд и талант в творчестве актера [Текст] / Вольдемар Пансо.- М.: ГИТИС, 2013.- 228 с. ISBN 978-5-91328-080-0

3.Театр. Актер. Режиссер [Текст]: краткиий словарь терминов и понятий / сост.Савина А.- СПб: Лань, Планета Музыки, 2018.- 352 с. ISBN 978-5-8114-0952-5

4. Сценическое действие [Текст]: Сборник / Сост. ЛивневД.Г.- М: ГИТИС, 2018.- 178 с. ISBN 978-5-91328-249-1

5. Станиславский, К.С. Работа актера над собой в творческом процессе переживания [Текст]: Дневник ученика / Константин Сергеевич Станиславский.- СПб.: Азбука, Азбука-Аттикус, 2017.- 512 с. ISBN 978-5-389-09549-6
6. Шихматов, Л.М. Сценические этюды [Текст]: Учебное пособие / Л.М. Шихматов, В.К. Львова.- СПб: Лань, Планета Музыки, 2014.- 320 с. ISBN 978-5-8114-1875-2
7. Васильев, Ю.А. Уроки сценической речи: Магия импровизации [Текст]: Учебное пособие / Ю.А. Васильев.- СПб.: СПбГАТИ, 2015.- 280с. ISBN 9787-5-88689-106-5
8. Станиславский, К.С. Работа актера над собой [Текст] / Константин Сергеевич Станиславский.- М: АСТ, 2018.- 480 с. ISBN 978-5-17-405462-5
9. Шестакова, Е. Говори красиво и уверенно [Текст]: Постановка голоса и речи / Евгения Шестакова.- СПб: Питер, 2020.- 192 с. ISBN 978-5-4461-1056-8
9. Бармак, А.А. Семь шагов к театру [Текст] / А.А. Бармак.- М: ГИТИС, 2016.- 246 с. ISBN 978-5-91328-211-8
10. Байсерқұлы М. «Сахна және актер» «Ана тілі» 1993 ж.
11. Рахимов Ә. «Пьесадан қойылымға дейін» «Тарих тағылымы» 2010 ж.
12. Режиссер шеберлігі [Мәтін]: оқу құралы / Әубәкір Рахимов.- Алматы: Т. Жүргенов атындағы ҚҰӨА, 2015.- 278 б. ISBN 978-601-265-210-9

Вокал пәні бойынша:

1.Кожабаев, Б. Сборник репертуарных сочинений для баса [Текст]: сборник / Беймбет Кожабаев.- Алматы: Құрманғазы атындағы Қазақ Ұлттық консерваториясы, 2019.- 354 с.- (рухани жаңғыру). ISBN 979-0-803856-72-0
2.Бөкенов, Б. Тенор дауысты әншілерге арналған оқу-әдістемелік құрал [Мәтін]: хрестоматия / Болатбек Бөкенов.- Алматы: Time New Rooman, 2018.- 896. ISBN 978-601-209-179-1
3.Қазақстан компазиторының романстар жинағы [Мәтін]: оқу құралы / құраст. Г.Г.Сапаргалиева, Д.З.Уашев және т.б.- Алматы: Мерей, 2016.- 104 б. ISBN 979-0-803855-69-3
4.Жабағин, Ж. Вокал өнеріндегі пайдалы қағидалар мен қазақ сазгерлерінің әндері [Мәтін] / Жұмат Жабағин.- Алматы: Т.Жүргенов атын.ҚазҰӨА, 2019.- 73 б. ISBN 978-601-265-343-4
5.Алқоңыр [Мәтін]: Қоңыр дауысты әнші актерлерге арналған концерттік репертуар / құрас.Ж.Жабағин.- Алматы: Т. Жүргенов атындағы Қазақ Ұлттық өнер Академиясы, 2013.- 210б. ISBN 978-601-265-117-1

4. «Актер шеберлігі» және «Сахна тілі» пәндері бойынша шығармашылық емтихандарды бағалау критерийлері

(«Актер шеберлігі» және «Сахна тілі» пәндері бойынша жиынтық ең жоғары балл – 50 балл).

«Актер шеберлігі» пәні бойынша:

Балл	Дәстүрлі баға	Критерий
23-25	**Өте жақсы (5)**	– актерлік қабілеті айқын көрінеді; – сахналық темпераментінің жоғары деңгейін көрсетеді; – ұсынылған шартты жағдайларда сахналық әрекетті сенімді орындайды, сезім шынайылығы мен эмоциялық шындықты көрсете алады; – сахнадағы ішкі табиғилығымен ерекшеленеді; – импровизация жасау дағдылары жақсы дамыған; – екпін-ырғақты жақсы сезінеді; – шығармашылық дамуға ұмтылысы мен дербестігін көрсетеді
20-22	**Өте жақсы (5-)**	– актерлік қабілеті жақсы көрінеді; – сахналық темперамент көрсетеді; – сахналық әрекетте сенімділік пен сезім шынайылығын танытады; – сахнадағы ішкі табиғилығымен ерекшеленеді; – импровизация жасау дағдылары дамыған; – екпін-ырғақты сезінеді; – шығармашылық дамуға бейімділік танытады.
17-19	**Жақсы (4+)**	– актерлік қабілеті байқалады; – сахналық темперамент көрсетеді; – сахналық әрекетте сенімділік пен сезім шынайылығын танытады; – сахнадағы ішкі табиғилықты көрсете алады; – импровизация жасау дағдылары жеткілікті деңгейде дамыған; – екпін-ырғақты сезінеді; – шығармашылық дамуға қызығушылық танытады.
15-16	**Жақсы (4)**	– актерлік қабілетінің орташа деңгейіне ие; – сахналық темпераментті көрсетуде жекелеген қиындықтар байқалады; – сахналық әрекеттің сенімділігі мен сезім шынайылығын жеткізуде қиындықтар кездеседі; – ішкі табиғилығы жеткілікті деңгейде көрінбейді; – импровизация жасау дағдылары әлсіз дамыған; – екпін-ырғақты сезіну деңгейі жеткіліксіз; – шығармашылық дербестігі әлсіз дамыған.

12-14	**Жақсы (4-)**	– актерлік қабілетінің орташа деңгейіне ие; – сахналық темперамент жеткіліксіз деңгейде көрінеді; – эмоциялық мәнерлілік пен сахналық сенімділікті жеткізуде қиындықтар байқалады; – ішкі табиғилығы әлсіз көрінеді; – импровизация жасау дағдылары жеткіліксіз дамыған; – екіпн-ырғақты сезінуі әлсіз; – шығармашылық белсенділігі жеткіліксіз көрінеді.
10-11	**Қанағаттанарлық (3+)**	– актерлік қабілеті әлсіз көрінеді; – сахналық темперамент жеткілікті дамымаған; – сахналық сенімділік пен сезім шынайылығын көрсетуде елеулі қиындықтар байқалады; – ішкі табиғилығы әлсіз көрінеді; – импровизация жасау дағдылары іс жүзінде жоқ; – екпін-ырғақты сезінуі жеткіліксіз; – шығармашылық икемділігі төмен.
7-9	**Қанағаттанарлық (3)**	– актерлік қабілеті әлсіз дамыған; – сахналық темпераменті іс жүзінде байқалмайды; – сахналық сенімділік пен эмоциялық мәнерлілікті көрсетуі қиын; – ішкі табиғилығы жеткіліксіз байқалады; – импровизация жасау дағдылары іс жүзінде жоқ; – екпін-ырғақты сезінуі әлсіз; – шығармашылық белсенділігі төмен.
3-6	**Қанағаттанарлық (3-)**	– актерлік қабілеті деңгейі өте төмен; – сахналық темпераменті жоқ; – сахналық сенім мен эмоциялық шынайылық байқалмайды; – ішкі табиғилығы жоқ; – импровизация жасауға қабілетсіз; – екпін-ырғақты сезінбейді; – шығармашылық қабілеті өте әлсіз көрінеді.
0-2	**Қанағаттанарлықсыз (2)**	– актерлік қабілеті байқалмайды; – сахнада әрекет ету дағдылары қалыптаспаған; – сахналық сенім мен эмоциялық шынайылық жоқ; – ішкі табиғилық көрінбейді; – импровизация жасауға қабілетсіз; – екпін-ырғақты сезінбейді; – шығармашылық қабілеті байқалмайды.

«Сахна тілі» пәні бойынша:

Балл	Дәстүрлі баға	Критерий
23-25	**Өте жақсы (5)**	- тілі таза, анық, үндестік заңдылықтарды сақтай біледі. - дауыс күші бар және оқып тұрған материалды түсінеді.

		- ойлау қабілеті жүйрік. - автор ойын, идеялық бағытын жеткізе алды.
20-22	**Өте жақсы (5-)**	- тілі таза, дауысты – дауыссыз дыбыстары анық. - материалды оқу барысында сөз екпінін сақталуын біледі. - шығарманың жанры мен стилін түсінеді. - оқып тұрған шығарманың бастапқы, ортаңғы, соңғы оқиға легін жеткізу барысында кемшіліктер байқалады.
17-19	**Жақсы (4+)**	шығармаларды шынайы түсініп ұғынады. - сөзбен ойдың байланысы жақсы. - жоғары және төменгі регистрлері бар. - материалдың жанры мен стилін, темпо-ритмін сезінеді. - дикция – тіл тазалығы мен дауыс мүмкіндіктерін жеткізу барысында олқылықтары бар.
15-16	**Жақсы (4)**	- сөзбен ойдың байланысы жақсы. - жоғары және төменгі регистрлері бар. - дикция – тіл тазалығы мен дауыс мүмкіндіктерін жеткізу барысында ауыз аппаратында артикуляциялық кемшіліктер орын алады.
12-14	**Жақсы (4-)**	- әр сөзге, әр дыбысқа, тыныс белгілеріне, екпінге баса назар аудара біледі. - сөз саптауында қазақ тілі заңдылықтары сақталды. - бірақ шығарманы оқу барысында, негізгі оқиға легінен бастап кетеді де, бастапқы оқиға легі еленбегендіктен қорытынды оқиға легі аша алмаған.
10-11	**Қанағаттанарлық (3+)**	- дем мен дауыс өзара байланыспаған. - орындаған шығармалардағы автордың ұсынған жай жапсарын аша алмады.
7-9	**Қанағаттанарлық (3)**	- шығармаларды оқу барысында үндестік заңдылықтары сақталмады. - ойы мен сөзі ішінара байланыспады. - тілі анық таза емес. - тілінде мүкісі бар.
3-6	**Қанағаттанарлық (3-)**	- дауыс диапазоны жоқ. - үндестік заңдылықтарын сақтай алмады. Дауысы мен сахналық тілі дамымаған. - жақ сүйегі дұрыс орналаспаған.
0-2	**Қанағаттанарлықсыз (2)**	- дауыс күші және таза дикциясы жоқ. - ауыз аппараты дұрыс қалыптаспаған. - есте сақтау қабілеті өте төмен.

«Вокал» және «Би»
пәндері бойынша шығармашылық емтихандарды бағалау критерийлері
(«Вокал» және «Би» пәндері бойынша жиынтық ең жоғары балл – 50 балл).

«Вокал» пәні бойынша:

Балл	Дәстүрлі баға	Критерий
23-25	**Өте жақсы** **(5)**	- табиғи дауыс тембрі әдемі, анық; - музыкалық естуі қабілеті жоғары; - интонациясы таза; - ырғақты жақсы сезінеді; - әнді еркін, шынайы орындайды; - эмоциялық табиғи жеткізеді, сезімталдығы жеткілікті.
20-22	**Өте жақсы** **(5-)**	- табиғи дауыс жақсы; - интонация негізінен дұрыс; - ырғақ сезімі бар; - орындауда сенімділік байқалады; - шығарма мазмұнын жеткізуі жақсы.
17-19	**Жақсы** **(4+)**	- дауыс мүмкіндігі бар, бірақ тембірі толық қалыптаспаған; - интонацияда аздаған қателер бар; - ырғақ сезімі жеткілікті; - орындаудағы сенімділігі жақсы.
15-16	**Жақсы** **(4)**	- табиғи дауыс күші орташа; - интонация тұрақсыздау; - ырғақта қателіктер кездеседі; - орындауда қысылу байқалады.
12-14	**Жақсы** **(4-)**	- дауыс күші әлсіз, бояуы анықтала қоймаған музыкалық есту қабілеті орташа сезімтал, интонация тұрақты емес.
10-11	**Қанағаттанарлық** **(3+)**	- музыкалық қабілет орташа; - ырғақ пен интонацияда тұрақсыздық байқалады; орындау сенімсіз; - эмоциялық жеткізу төмен.
7-9	**Қанағаттанарлық** **(3)**	- табиғи дауыс мүмкіндігі шектеулі; - есту қабілеті нашар; - ән мәтінінде қателіктер бар. - орындау өте қарапайым деңгейде.
3-6	**Қанағаттанарлық** **(3-)**	- музыкалық есту қабілеті төмен; - интонация таза емес; - шығарма әуені дұрыс емес; - сахналық қысылуы айқын. - ырғақты сезінеді.

0-2	**Қанағаттанарлықсыз (2)**	- музыкалық қабілет байқалмайды; - ән айтуда көптеген қателіктер бар; - эмоциялық сезімталдық байқалмайды.

«Би» пәні бойынша:

Балл	Дәстүрлі баға	Критерий
23-25	**Өте жақсы (5)**	- би-пластикалық дағдыларды көрсету. - қозғалыста еркіндік пен жеңілдікті иемдену. - дененің икемділігін, ритм сезімін және музыкалылықты иелену (музыкалық ритмге сәйкес келу, екпіндер мен фразаларды естуді білу). - қозғалысты үйлестіру қабілетіне ие болу (қол-аяқ, дене үйлесімі), денені басқару дағдыларына ие болу (қозғалыстардың оқшаулануы, дененің бөліктерінің үйлесімі), акробатикалық элементтер. - икемді және эмоционалды көркемдікке ие болу (қозғалыс арқылы образ жасау қабілеті), еркін қозғала білу қабілеті.
20-22	**Өте жақсы (5-)**	- би-пластикалық дағдыларды көрсету. - қозғалыстың еркіндігі мен жеңілдігіне, дененің икемділігіне, ырғақ сезіміне және музыкалылыққа ие болу (музыкалық ырғаққа сәйкес қозғалу, акценттер мен фразаларды ести білме); - Қозғалысты үйлестіру қабілетіне ие болу (қол, аяқ, дене үйлесімі), денені басқару қабілеті (қозғалыстардың жеке болуы, дене бөліктерінің сәйкестігі) - пластикалық және эмоционалды әсерлілікке ие болып, еркін қозғала білу қабілетіне ие болу.
17-19	**Жақсы (4+)**	- би-пластикалық дағдыларды көрсету. - қозғалыс еркіндігіне, ырғақ сезіміне, қозғалысты үйлестіру қабілетіне ие. - денесінің икемділігіне, пластикалық және эмоционалды көркемдікке ие. - еркін билеуге қабілеті бар.
15-16	**Жақсы (4)**	- жақсы би-қимыл дағдыларын көрсетеді. - әуен сезімі мен ырғақ сезіміне ие. - қозғалысты үйлестіруге және дененің икемділігін сақтауға қабілетті. - пластикалық және эмоционалды көркемділікке ие.
12-14	**Жақсы (4-)**	- би-пластикалық дағдыларды көрсету. - әуен сезімі мен ырғақ сезіміне ие. - қимыл-қозғалысты үйлестіру, пластикалық және эмоционалды өрнектілікке ие.
10-11	**Қанағаттанарлық (3+)**	-орташа билеушілік-пластикалық дағдыларын көрсетеді.